

II. Kako je Pavlihovo stanovanje pogorelo.

Kmaló je imel Pavliha priložnost, da je materi pokazal, kako zelo čišla njene zapovedi, ker da le za las ne odjenja od tega, kar mu je bilo rečeno, da naj stori. - Bil je Pavliha zopet nekega dne sam doma. Mati je bila v cerkvi; doma pa je bila izročila vse gospodarstvo svojemu sinu. Zato si pa Pavliha ni dal malo opraviti o svojem visokem poslu. Vse je staknil in vse je preložil, če se je le premakniti dalo; morda si je mislil, da je še kje kakšen kukac skrit.

Tudi v drvarnico ga je pes vlekel. Ta je bila temna in polna suhih drv. Pavliha bi bil rad zvedel, kakšne skrivnosti še hrani drvarnica med polenjem. Jame tedaj premetavati drva, kajti mislil si je, zavoljo samih drv bi ta lopa gotovo ne bila tako temna ko zimska noč; gotovo ima njegova mati kaj prav posebnega tukaj skritega. Pa kdo more kaj v temi najti? Da ne vsak, vedel je tudi Pavliha dobro. Gre torej na ognjišče po žarečega oglja in si zakuri sred drvarnice. Lepo si jo razgovetli, saj dru je dosti imel. Hitreje in pridniše jame sedaj preiskavati, ali kmalo se vnamejo drva; skoraj vsa drvarnica je v ognji. Okorni Pavliha si ni vedel pomagati: ljudi si ni upal klicati, matere pa doma ni bilo. Kaj drugega je hotel storiti, po-rjo je stekel? Zaklenivši torej hišne duri pobere jo v cerkev. Je prišel poklekne pod korom in lepo moli precej časa; potem se približa materi, ki je na ženski stani ravno vstric njega v klopi sedela. Počasi se stegne proti nji ter jej tiho na uho pove, da doma v hiši gori. Stara se je tako prestrašila, da je omedlela. Nekaj bližnjih ljudi jo je jelo brihtati, nekaj jih je pa Pavliho popraševalo, kaj li tako strašnega je materi povedal. "Mati bi bili hudi, ako bi jaz kaj drugim povedal," odgovori jim Pavliha ter nikomur besedice o ognji ne čuhne. Pa saj tudi treba ni bilo, saj je vse na ulicah vpilo, da gori. Tudi žena, ki se je zopet zavedla, jokaje jim žalostno novico potrdi. Skoraj že ni bilo ničesar v cerkvi, kajti že vsi so bili hiteli k ognju; Pavliha s svojo materjo je bil skoraj zadnji.

"Sin, sin!" je rekla mati Pavlihu, "ob vse si me sedaj pripravi! Tvoja vrata bodo raji zaprta prej po petah tolkle." "Nič se ne bojte, mati!" odgovori jej Pavliha, "ne bodo ne nas teple tuje, ampak naše!" Pri teh besedah skoči in sname hišne duri, katerih se ni bil ogenj dosegel; zadene jih na hrbeš tako, da je sprotaj pete ob vrata brusil. Lahko je je prenašal, ker je bil silno močan, saj je nek sedem let sesal.

Pavliha stopi z vratmi pred mater in pravi: "Glejte, mati! vsaj vrata sem rešil, da bodeva svoje imela." Nobene mu ne reče mati na to, sede temveč na tla ter jokaje gleda, kako si ljudje prigadevajo, da bi ogenj ugasili, ali pa vsaj sosednje poslopje obvarovali požara. Trupasti Pavliha ji pa prenašal svoja vrata okoli, in se najprečnejšega misli, ker je vrata rešil ognja.

Pavliha tudi zadnjih maternih besed ni prav razumel: mati namreč je hotla reči, da bodo tuji ljudje vrata za njima zapirali, kedar bodeta po hišah prosila in beračevala, kajti drugega jim ni potem kazalo, ko jima je hiša pogorela. - Ogenj so ljudje kmalo ugasili. Pavliha si je moral sedaj pri ljudeh strehe prositi, ker premoženja nista imela, da bi si bila hišo sopot popravila. Nekaj časa so ju še ljudje v domači vasi bopeli, potem so pa Pavliha spokali iz vasi, ker je domačin preveč nagajal. Prez sňa pa mati ni mogla biti, šla je torej za njim. Obslej sta se klatila povsod po svetu. Pavliha je pa vrata zmirom še skrbno okoli nosil, edino kar mu je ostalo.